

REMISSYTTRANDE

2004-11-02

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

**Yttrande över betänkandet (SOU 2004:61) En översyn
av brottsoffermyndigheten**

Dnr: Ju2004/4839/KRIM

Riksförbundet för sexuellt likaberättigande (RFSL) har beretts tillfälle avge yttrande över rubricerade betänkande och får med anledning härav anföra följande.

Hot och våld mot HBT-personer

Inledningsvis kan konstateras att antalet brott riktade mot HBT-personer har ökat de senaste åren. En studie vid kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet konstaterar i en rapport att hatbrotten har fördubblats sedan 1996. I undersökningen, som omfattar ca 2000 personer, uppgav 25 procent år 1996 att de utsatts för olika hatbrott. I år uppgav 52 procent av de tillfrågade det svaret.

Förtal och förolämpningar är vanligast (80 procent av de utsatta hade drabbats), medan 12 procent drabbats av våldsbrott och 11 procent av sexualbrott. Hot om våld har uppgivits av 22 procent

av de drabbade. Diskriminering på arbetsplatsen uppges av 24 procent av de utsatta och annan diskriminering av 31 procent.

Det finns också en stark koppling mellan ålder och utsatthet. Hela 77 procent av dem under 20 år har utsatts för hatbrott, i gruppen mellan 20 och 30 år är 64 procent utsatta, medan de medelålders ligger mellan 40 och 50 procent. Av 60-70-åringarna var ca 25 procent utsatta och bland de äldsta ca 10 procent.

En annan studie från Malmö visar att många ungdomar misshandlas och trakasseras av sin familj på grund av sin sexuella läggning. Hedersvåld förekommer både i traditionella svenska familjer och i familjer med utländsk bakgrund.

De nämnda undersökningarna visar att hot och våld mot HBT-personer är en stark realitet i dagens samhälle. Vår kunskap om dessa brott och brottsoffrens situation är dock fortfarande mycket begränsad. Det är därför angeläget att kunskaperna förbättras och härvidlag kan den nya, förändrade, Brottsoffermyndigheten spela en viktig roll om de formella förutsättningarna här för finns. Det är också angeläget att myndigheten får resurser som möjliggör dessa insatser.

Brottsoffermyndighetens uppgifter på informations- och kunskapsområdet (avsnitt 8)

RFSL delar utredningens uppfattning att ett framgångsrikt brottsofferarbete kräver att kunskaperna om brottsoffers situation förbättras. Detta är viktigt också när det gäller hot och våld mot HBT-personer.

I det här sammanhanget kan konstateras att visserligen har RFSL de senaste åren fått bidrag från Brottsoffermyndigheten för att fästa uppmärksamheten kring frågor om HBT-personers situation och det våld och hot dessa utsätts för. RFSL har en stor kompetens inom informationsområdet, men kan inte ensamt bära ansvaret för dessa frågor.

En svårighet för RFSL som frivilligorganisation är att finansieringen av olika projekt är knutet till tidsbegränsade projektbidrag – en stabil och långsiktig finansiering saknat helt. Detta gör det svårt att säkerställa att kompetensen kan bibehållas. Brottsoffermyndigheten bör därför ges möjlighet att dela ut mer långsiktiga bidrag för att bibehålla och utveckla kompetens, utan särskilda krav på att alla projekt ska vara nyskapande och metodutvecklande. Brottsoffermyndigheten måste därför också förbättra sina egna insatser inom detta område.

I betänkandet konstateras att behovet av att sprida kunskaper om brottsofferfrågor är större än vad Brottsoffermyndigheten för närvarande kan tillgodose. Det är därför av allra största vikt att såväl myndigheten som andra aktörer, exempelvis RFSL, får ekonomiska möjligheter att tillgodose ett eftersatt informationsbehov.

Operativa uppgifter (avsnitt 11)

Utredningen framhåller vikten av att samarbetet mellan lokal brottsoffersamverkan och det lokala brottsförebyggande arbetet bör stimuleras inom ramen för Brottsoffermyndighetens verksamhet. RFSL ställer sig positiv till ett sådant samarbete, inte minst därför att hot och våld mot HBT-personer förekommer på många platser i landet. Det är därför viktigt att lokalt förankrat

förebyggande arbete också i rimlig omfattning omfattar frågor om hot och våld mot HBT-personer.

Enligt förbundets uppfattning finns det i dag brister i många kommuner när det gäller kunskaper om hot och våld mot HBT-personer. RFSL har därför arbetat hårt för att förändra denna situation. Även om situationen har förbättrats återstår dock mycket arbete. Det är därför angeläget att Brottsoffermyndigheten aktivt arbetar för ökad samverkan och kunskapsspridning inom ramen för det lokala brottsförebyggande arbetet.

I betänkandet förutsätts vidare att Brottsoffermyndigheten i än högre grad ska bidra med kunskap och utbildning i brottsofferfrågor. RFSL vill i det sammanhanget framhålla att det därför är mycket viktigt att kunskaper om brottsofferfrågor och HBT-frågor avsevärt förbättras i Brottsoffermyndighetens egen verksamhet.

Brottsoffermyndighetens framtida uppgifter, ansvarsområden och organisation (avsnitt 13)

Utredningen föreslår att Brottsoffermyndigheten ska få flera nya uppgifter i framtiden. Bland de uppgifter som nämns finns att myndigheten föreslås få samordningsuppgifter för brottsofferfrågornas behandling i samhället.

RFSL tillstyrker utredningens förslag på denna punkt. Även i detta sammanhang vill vi understryka vikten av att frågor om hot och våld mot HBT-personer uppmärksammas särskilt i myndighetens arbete. Av denna anledning är det viktigt att den nya Brottsoffermyndighetens instruktion också tar hänsyn till HBT-frågornas vikt i myndighetens löpande arbete.

Förbundet får slutligen påpeka att de föreslagna förändringarna måste genomföras skyndsamt.

Sören Andersson
förbundsordförande

Stig-Åke Petersson